

Klasiskis Kulakovs

bez zvaigžņu slimības

Komponists un mūziķis Juris Kulakovs tautā vienmēr bijis iemīļots, gan spēlējot grupā *Menuets*, gan sevišķi *Pērkonā*. Viņam tiek piedots ne tikai bohēmiskais dzīvesveids, bet arī iziešana sabiedrībā ar arvien jaunākām draudzenēm. Juris nosmej savus īpatnēji dārdošos smieklus, sacīdams: «Man pie kājas, ko par mani domā!»

Zinot Jura Kulakova noraidošo attieksmi pret žurnālistiem, zvanu māksliniekam mazliet nedroši. Laikam esmu trāpījusi laimīgajā stundā vai atvēries kosmos, bet Juris sarunai piekrit. Norunājam sazvanīties pēc pusstundas, lai vienos par tikšanos, bet viņš vairs neceļ klausuli. Vienu, otru, trešo dienu... Sestdienas pēcpusdienā atskan zvans. «Esmu brīvs šodien un rīt, varam satikties!» Svētdienu esmu iecerējusi pavadīt mājās, tomēr Jura Kulakova sabiedrība šķiet vilinošāka.

Norunātajā laikā gaidu mākslinieku

norunātajā vietā, taču viņa kā nav, tā nav. Pēc brīža Juris zvana, lai paziņotu, ka nevar atrast dzīvokļa atslēgas, tāpēc netiek laukā no mājas. Taču apsola, ka pēc piecām minūtēm būšot klāt. Un tiešām – jau drīz atveras kafejnīcas durvis un, dārdoši iesmējies, Juris paziņo: atslēga bija izkritusi no bikšu kabatas tieši pie gultas. Viņš pasūta šampanieti un kā bērns priecājas par ķirsīti dzirkstošā dzēriena glāzē.

Raduraksti

Vispirms Juris par savu godpilnu pienākumu uzskata iepazīstināt mani

ar saviem radurakstiem. Tēva vecvecāki bijuši veccībnieki, kurus Krievijā vajāja, tāpēc viņi no Arhangeļskas devušies uz Latviju un apmetušies Daugavpilī. Pa mammas līniju rados esot poļi.

«Mamma beidza Daugavpils Mākslas skolas Modes dizaina nodaļu. Viņa šuva uzvalku pat skolas direktoram, bet tad nosprieda, ka strādāt par šuvēju būs garlaicīgi, un nokārtoja eksāmenus Pedagoģiskajā institūtā Madonā. Visu mūžu nostrādāja par jaunāko klašu audzinātāju Līvānu 1. vidusskolā.

Tētis bija mežkungs. Kad viņi ar

mammu iepazīs, tēvs strādāja Sventē, vēlāk viņu pārcēla uz Līvāniem.»

Juris uzsver, ka viņa vecāki nav bijuši komunistiskajā partijā. «Tēvs no partijas izvairījās, visticamāk, reliģisku iemeslu dēļ. Mamma, kad viņu aicināja stāties partijā, pateikusi: «Ar šiem dzērājiem uz viena sola nesēdēšu!» Protams, viņa riskēja ar trimdu Mordovijā, bet veči noraustījās un lika viņu mierā.»

Juris piedzima Līvānos. Kulakovi tolaik dzīvoja mežniecībā, dienes ta dzīvoklī. Jura oficiālā adrese skolas dokumentos bijusi «Līvānu mežniecība». Savu māju vecāki Līvānos uzcēla vien tad, kad dēls devās mācīties uz Rīgu.

«Reiz ar savu grupu *Arka* sarīkojām koncertu. Skolas direktore un superkomuniste Jeļena Lobačeva, to n klausījies, teica: «Vot, iz ļesa višel, i čto iz ņego polučilosj...»¹

Nākamais arhibīskaps nes akordeonu

«Mamma gribēja, lai es mūzikas skolā mācos spēlēt akordeonu, taču man patika trompete. Kā jau daudzus mūzikas ģeniļus pasaulē, arī mani negribēja uzņemt mūzikas skolā, jo nevarēju nodziedāt nevienu dziesmu.» Tikai pateicoties mammas neatlaidībai un blatam, Juri skolā tomēr uzņēma. «Mammas kolēģes vīrs Jānis Grižāns bija akordeona skolotājs. Viņam bija tikai viens jautājums: «Spēlēt akordeonu grib mamma vai puika?»» Juris vairs neiebilda pret akordeonu, vēl vairāk – interese par mūziku bija tik liela, ka viņš nolēma apgūt vēl arī citus instrumentus. «Trīs gadus pēc savas vēlēšanās mācījos trompeti, pat pūtu skolas pūteju orķestrī. No skolas biedra Valda Muktupāvela iemācījos spēlēt kokli. Tad bija kārtā ģitārai. Pie līvānieša, tagadējā profesora Tāļa Gržibovska mācījos bungas. Pēc skolas beigšanas nolēmu stāties Jāzepa Mediņa mūzikas vidusskolā, taču gan skolotāji, gan vecāki centās atrunāt, sakot, ka nekādu cerību tur nav tikt, jo šajā skolā mācoties tikai *spicākie* no Rīgas un Jūrmalas. Taču es neklaušījos un braucu uz iestāšanāsiem. Rīgas dzelzceļa stacijā nejauši satiku tagadējo Latvijas Evaņģēliski luteris-

kās baznīcas arhibīskapu Jāni Vanaģu, kas bija ieradies no Liepājas, lai studētu Ķīmijas fakultātē. Bijām iepazīnušies, kad viņš ciemojās Līvānos pie Valda Muktupāvela. Jānis bija tik laipns, ka palīdzēja man stiept smago akordeonu, lai es pārāk nenoslogotu pirkstus.»

Fanātiska mācīšanās

Par spīti bēdīgajām prognozēm, Juri *Mediņos* uzņēma. «Protams, visi krievi no Rīgas un Jūrmalas spēlēja akordeonu labāk par mani, toties man bija ļoti labas atzīmes pārējos priekšmetos. Kopvērtējumā biju pēdējais pirms stripas.»

Secināju, ka labāk par Paulu nevar nospēlēt neviens. Tāpēc mana interese par klavierspēli zuda un pievērsos kompozīcijai.

Otrajā vidusskolas gadā jaunais censonis fanātiski sāka attīstīt akordeona spēles prasmi un gala eksāmenā saņēma piecnieku.

«Man vienmēr ir piemītis liels gribasspēks. Taču, kad sev pierādīju varēšanu, manas intereses pagriezās citos virzienos. Vēlējos kļūt par virtuozu pianistu, tāpēc vingrinājos astoņas, pat divpadsmit stundas dienā. Kopā ar grupu *Arka*, kas ir priekšgrupa gan *Zodiakam*, gan *Pērkonam*, Latvijas skatē ieguvu diplomu kā labākais pianists. Taču Konservatorijā sastapos ar Raimonu Paulu – viņš trīs gadus bija džeza klavieru pasniedzējs, es

Agnese Meiere
agnese.meiere@santa.lv

esmu viens no viņa oficiālajiem studentiem – un secināju, ka labāk par Paulu nevar nospēlēt neviens. Tehniski sapratu, kā viņš to panāk, taču viņam ir īpašs talants, viņš ir ģeniļs. Paula klavieres skan kā divreiz lielāks instruments, spēlējot tās pašas notis, ko spēlē studentīni. Tāpēc mana interese par klavierspēli zuda un pievērsos kompozīcijai.»

Airēšanās Vignera stilā

Kompozīcijas nodaļā Juris mācījās pie komponista Pētera Plakida. Neoficiālas ziņas liecina, ka viņš Kulakovu uzskata par savu visu laiku labāko studentu. Juris atzīst: viņa domāšanai tolaik daudz palīdzējis Latvijas laikā izdots Sokrata un Platona dialogu krājums, kas viņam vienmēr bijis līdzī mēteļa kabatā. «No tā studēju un mācījos loģiku un sofistiku. Nopietni domāju stāties Universitātē Filozofijas fakultātē. Otrs variants – kļūt par teologu. Taču nobijos: manu runas defektu – franču nazālās skaņas – dēļ šķita, ka nekas labs neizdosies.»

No Konservatorijas laikiem Jurim atmiņā palikušas diriģēšanas stundas. «Uz diriģēšanas lekcijām negāju, jo mani tās garlaikvoja. Tomēr ar Leonīda Vignera diriģēšanas tehniku – airēšanas, ko neviens nesaprata, – sastapos. Kādā eksāmenā par Bizē *Karmenas* uvertīras diriģēšanu Vignera stilā saņēmu nesekmīgu atzīmi. Ar piebildi – ja līdz rudenim neapgūšu akadēmisko diriģēšanas manieri, mani atskaitīs par profesionālu nepiederību.» Rudenī Kulakovs ieradās augstskolā, apgriezis matus, solidā uzvalkā un baltā kreklā, un nodiriģēja ne vairs Vignera stilā. Un saņēma trijnieku.

«Kā atvainošanos par neapmeklētajām nodarbībām pasniedzējam uzrakstīju *Fanfaras* pūteju orķestrim, un viņš man visu piedeva. Šo skaņdarbu uzreiz iekļāva Rīgas Tehniskās

Ceļā sastaptie

universitātes studentu pūtēju orķestra repertuārā, un tas joprojām ir populārs.»

Bez vainas vainīgais?

Studiju laikos Juris spēlēja grupā *Menuets*, vēlāk grupā *Pērkonis*. Bija laiks, kad Juri un *Pērkonu* tauta bija gatava nēsāt uz rokām. Drosmīgi, brīžiem pādroši un dumpiniecišķi – tādi bija šie mūziķi.

Pēc kāda koncerta Ogrē grupas fani izdemolēja vilcienu. Sekoja tiesas prāva par valsts īpašuma bojāšanu. Juris joprojām pārdzīvo par puisi, kas, viņaprāt, tika notiesāts nevainīgs, un pieļauj, ka grautiņš bijusi kārtējā Valsts drošības komitejas provokācija. «Kā gan citādi, ja pēc būtības tā bija administratīva lieta un varēja piespriest nomaksāt materiālos zaudējumus, bet čali iesēdināja cietumā. Nabagam faktiski sagrāva visu dzīvi. Tagad šis cilvēks diemžēl ir bezpajumtnieks, viņam pat personas koda nav, zināms vien tas, ka reizēm viņš parādās savas mātes mājā kaut kur Salaspils apkārtnē.»

Atbildīgais alkoholiķis

Jurim Kulakovam vienam no pirmajiem Latvijā bija sintezators. Iespēja to aizņemt izmantoja ne viens vien mūziķis, arī komponists Mārtiņš Brauns. «Kad viņš kopā ar grupu *Sipoli* devās uz rokfestivālu Maskavā, braucu līdz. Tur iepazinos ar *Akvarium* un Borisu Grebenščikovu, ar *Mašina vremeņi* un Andreju Makareviču, ar Artēmiju Troicki. Ko darījām? Ne jau dzeju lasījām! Spriedām par dzīvi un runas noskalojām ar ko stiprāku. Nebijām klīriģi, vien alu dzērām nelabprāt. Tagad gan esmu kļuvis izvēlīgs. Jau gadus desmit priekšroku dodu vīnam. No baltajiem mani favoriti ir *Chablis* un *Mozeles* rislings, no sarkanajiem – *Bordeaux* no Francijas augšgala.»

Jurim patīk filozofēt par alkohola tēmu. «Tas ir gan trankvilizators, gan analgētiķis. Protams, ir iespēja atteikties no alkohola, kas ir arī ļoti spēcīga inde, un vietā lietot ķīmiskos trankvilizatorus un pretsāpju līdzek-

ļus. Diemžēl organisms ar laiku noveco un parādās šādas tādas veselības problēmas.

Starp citu, kāds draugs man bija pateicīgs par terminu *atbildīgais alkoholiķis*. Es, piemēram, varu strādāt gan skaidrā, gan iedzēris. Arī šorīt vienu dziesmiņu uzrakstīju.»

Juris zina ne vienu vien komponistu un mūziķi, kas devušies mūžībā, aknu cirozes pieveikti. «Nezinu, kas man neizturēs pirmais – aknas vai sirds. Bet smadzenes gan neizbeigsies!»

Kādreiz Juris esot kaunējies par paša radīto bohēmista tēlu, bet nu vairs ne. «Man pie kājas, ko par mani domā un ko kurš par mani anonīmi raksta internetā.»

Diagnoze zvaigžņu slimība

Juris atceras – pirms vairākiem gadiem komponistam Jānim Lūsēnam bijušas personiskās dzīves problēmas, kuru dēļ viņš nav gribējis uzturēties Rīgā, tāpēc devies... uz Straupi! Pie slavenā narkologa Edmunda Rudziša, kas jau ir aizsaulē. «Paņēmām taksi, pie Matīsa tirgus dzērienu veikalā piekrāmējām mašīnu ar šampanieti un šņabi un braucām uz Straupi. Alkoholu pa ceļam izdzērām un tādi ieradāmies pie daktera. Rudzītis, mūs ieraudzījis, noteica: «Tīnieties prom, jūs neesat nekādi alkoholiķi, bet izlaidušies dzērāji!» Tā kā Lūsēns nav vēlējies atgriezties Rīgā, dakteri vajadzēja pierunāt, lai ļauj palikt. «Saisītībā ar Lūsēna vadīto grupu *Zodiaks* Rudzītis viņam uzrakstīja diagnozi *zvaigžņu slimība* un nedēļu paturēja Straupē. Iespējams, Lūsēns ir vienīgais Latvijā, kam ir oficiāls dokuments ar šādu diagnozi,» Juris smejas un apgalvo – viņš pats ar zvaigžņu slimību gan neesot slimojis. «Es ārkārtīgi kautrējos no tā, ka esmu pazīstams. Rīgas veikalos pat nevarēju nopirkt apģērbu – jutos neērti, kaut ko piemērot, tāpēc iepirkos tikai ārzemēs.»

Juris atkal dārdoši iesmejas un paziņo, ka toties tagad viņš sevi uzskata par klasiķi, tāpēc var atļauties dažādus izlēcienu. «*I am a star*,»² smieklus gluži vai rēkdams, nodārdina mākslinieks.

Pirmā sieva no Dieva

Ir teiciens: «Pirmo sievu deva Dievs, otro ņēmu pats, bet trešo deva velns.» Juris nosmej, ka tādā gadījumā trešās sievas viņam nebūšot vispār un vēl prātīgāk būtu atgriezties pie pirmās.

«Studiju laikā piedalījās Latvijas radošās jaunatnes nometnē Gaujienā. Blakus dzīvoja arhitektūras studentu brigāde, kas restaurēja pili. Protams, tika rīkotas ballītes. Kādam topošajam arhitektam pajautāju, kura viņu grupā ir smukākā meitene. Viņš parādīja. Tā bija Liene. Kautrīgi iepazīnāmies un kautrīgi padejām. Sekss notika tikai īsi pirms kāzām, jo Lienei bija ļoti augsta morāle un ideāli. Iespējams, man viņu patiešām sūtīja Dievs. Liene ir sieviete, ar kuru esmu nodzīvojis kopā visilgāk – gandrīz deviņus gadus. Mums joprojām ir labas attiecības un brīnišķīga meita Justīne. Kad devos saņemt Triju Zvaigžņu ordeni, līdzī aicināju Lienu...»

Juris atzīst, ka attiecības ar pirmo sievu izjukušas muļķības dēļ. «Mums bija abpusējas aristokrātiskas kaprīzes un ikdienas kašķi, kas bojā kopdzīvi. Bet attiecību būtību tas tomēr nesabojā. Lienu joprojām ļoti cienu.»

Ieminos, ka vairākums manu draugu diemžēl ir šķirušies un mirkli pēc šķiršanās viņiem šķiet – viss ir brīnišķīgi. «Blēņas, blēņas!» Juris iesaucas. Kad stāstu, ka jau pēc gada šķirteni par savu bijušo laulāto parasti saka – es viņu joprojām milu un diezin vai jebkad kādu milēšu tikpat stipri –, Juris skumji pasmaida: «Tā ir balta patiesība!» Mākslinieks piebilst – pēc dabas viņš esot vientuļnieks – un citē Bibli: ja nemāk dzīvot kopā, tad jādzīvo atsevišķi. «Visas manas turpmākās attiecības ir bijušī tikai tādi romāniņi,» viņš rezumē.

Pašas dzer...

Lai arī Juris sarunā vairākkārt koķetēdams uzsver, ka esot vecs, un dēvē sevi par klasiķi, patiesībā viņam maijā paliks tikai piecdesmit trīs gadi. Atceroties Jura sacīto salīdzinājumu ar vīnu, vīrietim tas ir brīnišķīgs vecums. Acīmredzot tā uzskata arī daudzas daiļā dzimuma pārstāves. Atliktu Jurim pamāt ar mazo pirkstiņu,

un ap viņu droši vien pulcētos pielūdzēju pulks. «Ieva Akurātere savos memuāros ierakstījusi, ka sievietes manis dēļ ģībst. Nu, nezinu... Neba esmu ļoti glīts, neba pievilcīgs. Iespējams, mana mūzika liek viņām ģībt. Varbūt mans gars piesaista? Taču es neizmantoju sieviešu uzmanību, jo esmu paslinkis attiecību veidošanā.»

Vai Jura daudzkārtējās attiecības izjauc viņa dzeršana? «Blēņas!» viņš ērcīgi iesaucas. «Dažas manas beidzamās draudzenes pašas ar dzērieniem nav uz jūs. Par to nerunāju, jo gribēju, lai viņas parādītos labākā gaismā.»

Justīne

Runājot par meitu, mainās gan Jura ķermeņa valoda, gan izteiksmes veids, balss kļūst maigāka. Viņš nav nasks uz mīļvārdiņiem, tāpēc sev raksturīgajā manierē par meitu saka: «Mana Justīne ir baigi sakarīga.» Mākslinieks atzīst, ka meita ir viņa lutekle, taču tūlīt pat gluži vai iebērcas: «Tikai ne mūzikā! Viņa man ir ļoti mīļa, tomēr, ja Justīne kaut ko nesaprot mūzikā, es kļūstu traks!»

Mūzikā meitu iebīdījusi viņas mamma. «Lienes nepiepildītais sapnis bija čella spēle. Iespējams, tādēļ viņa vēlējās, lai Justīne darbotos mūzikā,» spriež Juris. Viņš stāsta – tā gadījies, ka togad Emila Dārziņa mūzikas skolā bijusi iespēja mācīties tikai vijoles klasē, un vecāki izlēmuši: lai meita spēlē vijoli! «Justīne uz skolu atnāca kā balta lapa, bez iepriekšējās sagatavošanās, tāpēc kādu laiku vijoles spēlē vilkās citiem nopakaļus. Pasniedzējs bija diezgan skarbs – Šnē seniors. Pēc ceturtās klases Justīni izmeta no *Dārziņiem* par profesionālu nepiederību. Aizvedām viņu uz *Mediņiem*. Paveicās, jo tur pasniedzēja bija ļoti iejūtīga, un pēc kāda laika Justīne jau kļuva par Mediņu orķestra pirmo vijoli.»

Tēva balsī jaušams lepnums, kad viņš stāsta – pēc vidusskolas Justīne iestājās Mūzikas akadēmijā, viņu pieņēma kvartetā *Red Doll*, ar kuru kopā uzvarējusi vairākos konkursos.

Uzreiz magistrantūrā

Tagad Justīne studē vienā no pasaulē labākajām mūzikas augstskolām –

Lozannas konservatorijā. «Iestāšanās tur bija traks numurs! Beigusi vien pirmo kursu Latvijas Mūzikas akadēmijā, Justīne uzreiz stājās Lozannas augstskolā maģistru programmā. Turklāt pie profesora, kas uzņem studentus vien ar personīgiem uzaicinājumiem. No visas pasaules bija trīspadsmit pretendenti, uzņēma trīs, tai skaitā Justīni.»

Tiesa, magistrantūrā Justīne uzreiz netika, bet bakalaura programmas pēdējā kursā gan. Izrādās, Latvijas Mūzikas akadēmijā ielikta pamatīga teorētiskā bāze. «Pagājušajā gadā meita nokārtoja visas bakalaura saistības, uzrakstīja bakalaura darbu franču valodā, tomēr konsilijš nolēma, ka vijoles spēle vēl mazliet jāpamācās, un grādu nepiešķīra. Ceru, ka šogad tas tomēr notiks.»

Justīne brīvi runā angļiski un frančiski. Viņas valodā esot jaušams manāms Parīzes akcents. «Justīne ir sabiedriskā, ievēlētā studentu padomē, viņu bieži aicina dažādos pasākumos par tulci,» Juris palepojas.

Pie darba!

Vienā mirklī Juris mūsu sarunai pieliek punktu – esot jāsteidzas strādāt. Šobrīd viņam svarīgākais – līdzdalība Muzeju nakts programmā. «Esmu uzrakstījis sešas dziesmas ar Jāņa Akurātera vārdiem. Akurātera muzejā naktī pulksten vienos un trīspadsmit minūtēs sāksies performance – dziesmas izpildīs Liepājas teātra aktieris Edgars Pujāts vai kāds no operas tenoriem baritoniem. Pa starpu skanēs Akurātera stāsts *Aglaija* studentes Līnas Birzakas izpildījumā, bet to visu papildinās mežonīgas elektroimprovizācijas kopā ar Mākslas akadēmijas Audiovizuālās nodaļas pasniedzēju Eduardu *D-tech*. Savukārt augustā par godu Rīgas 810. jubilejai notiks mazie dziesmusvētki. Esmu sapārots ar dirigentu Ivaru Cinkusu un apvienoto Rīgas kori. Ivara ideja ir baletomānija. Tā, ka *kretīni atkal dejos!*» ■

¹«No meža iznācis, un kas no viņa sanācis...» (Krievu val.)

²Esmu zvaigzne. (Angļu val.)